

# KIELIKESKUSUUTISIA

## LANGUAGE CENTRE NEWS



6/1987  
ELOKUU - AUGUST

### RAPORTTEJA - REPORTS

- Maisa Martin: Äidinkielen kirjallisen viestinnän  
opettajat koolla Jyväskylässä 14. ja 15.5.1987 3
- Annikki Koskensalo: Bericht über die 3. Inter-  
nationale Tagung über "Spracherwerb - Sprach-  
kontakt - Sprachkonflikt" vom 21.-23.5.1987  
in Hamburg 5
- Liisa Löfman - Tuija Nikko - Helena Valtanen:  
6th European Symposium on Language for  
Specific Purposes 9
- Hilda Marisela Gessa Pacheco: Teaching foreign  
languages in Cuba 13

### KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

- Deutsch in Studium und Wissenschaft -  
Lehrmaterial für den studienbegleitenden  
Deutschunterricht für Ausländer 16

### TIEDOTUKSIA - INFORMATION

- Nouse, riennä suomen kieli 18
- Puheviestinnän päivät 20
- Fifth National English Oral Skills Workshop  
Weiterbildungsseminar für Lektoren mit  
fachbezogenem Deutschunterricht 23
- Bid for Power - BBC English-teaching 25
- English Teaching Forum 26
- Enseignement du Français-Langue de spécialité,  
applications concrètes 27

- ENGLISH SUMMARY 29

Korkeakoulujen kielikeskus  
Jyväskylän yliopisto  
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities  
University of Jyväskylä  
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10  
Finland  
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS  
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Liisa Löfman  
Toimittaja / Editor: Minna-Riitta Pöyhönen  
Toimituskunta / Editorial staff: Jean-Pierre Dépée  
Markku Helin  
Sirikka Laihiala-Kankainen  
Maisa Martin  
Eva May  
Tuija Nikko  
Eila Pakkanen  
Helena Valtanen  
Sabine Ylönen

Puh. / Tel. (941) 292 880 Löfman  
292 881 Puoliväli, Salo  
292 882 Laihiala-Kankainen  
292 883 Nikko  
292 884 May, Valtanen  
292 886 Huhta, Tumpila  
292 887 Pakkanen  
292 888 Dépée  
292 889 Martin  
292 877 Pöyhönen  
292 878 Sikanen  
292 879 Helin  
292 419 Ylönen

## editorial

Kesän kallistuessa syksyyn on taas aika aloittaa uusi haastava työkausi. Toivottavasti olette sateisesta kesästä huolimatta keränneet voimia ja ideoita uutta lukuvuotta varten.

Elokuun Kielikeskusuutisissa kerromme mm. alkukesän kuulumisia Jyväskylästä ja Hampurista, tutustumme kielten opetukseen Kuubassa, raportoimme Vaasan LSP-symposiosta, tiedotamme syksyn ensimmäisistä tapahtumista ja tutustumme Maisa Martiniin, Korkeakoulujen kielikeskuksen uuteen, suomen kielen tutkijaan. Seuraavassa numerossa saamme toivottavasti lisää tietoa kesän tapahtumista, ainakin Tampereen CALL/CAI-seminaarista on tulossa raportti. Odottelenkin teiltä postia.

Uuden lukuvuoden alku merkitsee myös uuden PILC-ohjelman alkua. PILCiläisten ensimmäinen vuosikurssi kokoontuu viimeiseen seminaariinsa 24. - 28. elokuuta, ja uusi koulutusjakso alkaa perehdyttämistilaisuudella syyskuun alussa. Kerromme PILCin lopetus- ja aloitustunnelmista syyskuussa.

Korkeakoulujen kielikeskuksen henkilökunnassa on kesän aikana tapahtunut muutoksia. Sinikka Koponen on virkavapaalla 31.5.88 asti. Nauhoiteasioissa voitte kääntyä Maija Tumpilan ja Markku Helinin puoleen. Myös Hartmut Schröder on virkavapaalla 31.7.88 asti. Saksan kielen asioita hoitavat Sabine Ylönen ja Liisa Löfman. Korkeakoulujen kielikeskuksessa on tänä syksynä kaksi uutta tutkijaa: suomen kielen tutkija Maisa Martin ja minä. Maisa esittelee itsensä tuonnempana tässä lehdessä. Näillä näkymin toukokuun loppuun saakka minun tehtäviini kuuluu mm. tiedottaminen. Osallistun Kielikeskusuutisten ja Finlance-aikakauskirjan toimittamiseen ja eri kielikeskusten välisen yhteistyön ja tiedottamisen tukemiseen. Hoidan myös kielikeskusten ulkopuolelle suuntautuvaa tiedotusta. Lisäksi osallistun seminaarien järjestelytöihin ja toimin kielikeskusten puheviestinnän opettajien yhteyshenkilönä. Uudessa haastavassa työssäni tarvitsen teidän apuanne ja hyviä ideoitanne. Alkää siis pitävätkö kynttiläanne vakan alla, vaan kertokaa meille työstänne, ideoistanne, ongelmistanne, seminaareista, joihin olette osallistuneet, lukemistanne mielenkiintoisista kirjoista jne. Myös mahdollisista avoimista vakansseista toivon teidän ilmoittavan minulle. Lähettäkää kirjoituksianne ja ideoitanne minulle, niin voimme yhdessä tehdä Kielikeskusuutisista mahdollisimman hyvin meitä kaikkia palvelevan lehden. Kuun 1. päivään mennessä minulle saapuneet jutut ehtivät kyseisen kuun Kielikeskusuutisiin. Soitelkaa ja kirjoitelkaa!

Yhteydenottoa odotellen

Minna-Riitta Pöyhönen

puh. (941) 292 877

**RAPORTTEJA - REPORTS**

Maisa Martin  
Jyväskylän yliopiston kielikeskus

**ÄIDINKIELEN KIRJALLISEN VIESTINNÄN  
OPETTAJAT KOOLLA JYVÄSKYLÄSSÄ  
14. JA 15.5.1987**

Suomen kielen opetus kielikeskuksissa jakaantuu kolmelle alueelle: kirjoittamisen opettamiseen eli kirjalliseen viestintään, puhumisen opettamiseen eli puheviestintään sekä suomen kielen opetukseen ulkomaalaisille. Puheviestinnän opettajilla on ollut omat tapaamisensa, ulkomaalaisopettajatkin ovat olleet yhdessä jo kahdesti, mutta kirjoittamisen opettajat pääsivät nyt yhteen vasta ensimmäistä kertaa. Tarve kokoontumiseen oli valtava: tuntui kuin itse kukin olisi tullessaan ollut poksahdamaisillaan oleva ilmapallo, josta täytyi puhumalla päästää liikaa painetta ulos. Ja kyllä me puhuimmekin!

Mukana oli väkeä joka puolelta Suomea, vaikka vähän epätasaisesti. Vaasa ja Turku olivat hyvin edustettuina, Helsingistä ja Tampereelta sen sijaan oli vain yksi opettaja kummastakin. Tieto tapahtumasta ei ilmeisesti ollut levinnyt ihan niin hyvin kuin olisi voinut toivoa - ensi kerralla osaamme ehkä kohdistaa tiedotustakin paremmin.

Ensimmäinen iltapäivä oli varattu kokonaan eri yliopistojen kirjallisen viestinnän tämänhetkisen tilanteen esittelyyn. Yhteistä kaikille on tavaton kirjavuus. Yhdessä paikassa kielikeskus hoitaa lähes kaiken kirjallisen viestinnän opetuksen, toisessa vain pienen osan. Tuntimäärät opiskelijaa kohti vaihtelevat viidestä viiteenkymmeneen, opintoviikot puolesta kolmeen. Joissakin tiedekunnissa ei äidinkieltä opeteta lainkaan, ja opiskelijoiden ainoa kosketus suomen kielen opettajaan on nimikirjoitus harjoitusaineen tai maturiteetin lopussa. Toisinaan kielentarkastus luetaan lehtorin tai tuntiopettajan työvelvollisuuteen ilman eri korvausta, toisinaan siitä maksetaan erikseen rahana tai työvelvollisuuden huojennuksena. Korvaukset vaihtelevat myös, vaikka suuria ne eivät ole missään. Sietää kysyä, mikä on harjoitusaineen merkitys, jos sen lukeminen katsotaan vajaan kolmenkymmen arvoiseksi. Loppututkintoa varten vaadittavan kypsyysnäytteen korjaajalle taas voi jäädä käteen viitonen, jos mitään. Lieneekö tällaisen palkkiojärjestelmän tarkoituksena osoittaa

opettajillekin, että kyseessä on pelkkä muodollisuus? Opiskelijathan mieltävätkin maturiteetin välttämättömäksi pahaksi, eivätkä edes tule ajatelleeksi, että sen voisi joutua uusimaan, puhumattakaan siitä, että tilanteesta voisi jotakin oppiakin.

Opetuksen sisältö vaihtelee tietysti myös paljon, niin kuin sen pitääkin, kun opetetaan kaikkien eri akateemisten alojen opiskelijoita. Sisällön valitsemisen ongelmakohdat olivat kuitenkin paljon yhtenäisempiä kuin opetusjärjestelyasiat. Kaikki tasapainoilevat ainakin kielenhuollon yksityiskohtien opettamisen ja kirjoittamisen kokonaisvaltaisen kehittämisen välillä. Pilkkuja on viilattu peruskoulussa ja lukiossa, vieläkö niihin pitää puuttua, vaikka niitä ei olisi opittukaan.

Toinen yhteinen ongelma koskee harjoiteltavien kirjoitelmatyyppien valintaa. Laitokset ja tiedekunnat usein toivovat tieteellisen kirjoittamisen opetusta, mutta sijoittavat viestintäkurssit opintojen alkupuolelle, jolloin opiskelijoiden tieteellisen työn valmiudet eivät tahdo riittää. Pelkän tieteellisen tyylin hallinta ei myöskään valmista useimpia opiskelijoita niihin kirjoitustehtäviin, joihin he työelämässä joutuvat.

Perjantaiamupäivänä Paula Sajavaara selosti prosessikirjoittamisen periaatteita ja vaiheita. Tuotimme itsekin tekstiä aiheesta Tulitikku ja opimme, kuinka monenlaisia sanottavaa voi vähän apua saatuaan keksiä niinkin pienestä ja tavallisesta esineestä.

Sauli Takalan aiheena iltapäivällä oli kirjoittamisen arviointi. Saimme monenlaisia listoja arviointiin vaikuttavista seikoista ja huomioonotettavista näkökulmista. Vaikka ukonilmaa kehittävä helle jo alkoi lannistaakin ja iltapäiväkahvi jäi saamatta kahviohenkilökunnan koulutustilaisuuden vuoksi, jaksoi keskustelu edelleen rönnyillä moniin suuntiin, kunnes junien lähtö lopetti neuvonpidon.

Ohjelma oli tahallisen väljä, koska näin ensimmäisellä kerralla oli tärkeintä päästä puhumaan siitä, missä ongelmat ovat ja mitä oppia tarvitsemme. Silti keskusteluaika ei tahtonut riittää, enkä muista koskaan olleeni koulutustilaisuudessa, jossa niin lounastunnit kuin illallisaikakin olisi yhtä tarkkaan käytetty oman alan asioiden puimiseen. Päällimmäiseksi jäikin siis toivomus uuden neuvottelutilaisuuden järjestämisestä mahdollisimman pian. Seuraavaksi kokouspaikaksi ehdotettiin Tamperetta, jonka edustaja lupautuikin ottamaan asian siellä esille. Ohjelma-aiheita on valmiina jo pitkä lista, sillä niin moni tärkeä asia jäi tällä kertaa pelkän maininnan varaan.

Annikki Koskensalo  
Tampereen normaalikoulu

### BERICHT ÜBER DIE 3. INTERNATIONALE TAGUNG ÜBER "SPRACHERWERB - SPRACH- KONTAKT - SPRACHKONFLIKT" VOM 21. - 23. 5. 1987 IN HAMBURG

Vom 21. - 23. Mai 1987 fand die 3. Internationale Tagung über "Spracherwerb - Sprachkontakt - Sprachkonflikt" in der Katholischen Akademie in Hamburg statt. Die Organisatorin und Gastgeberin Frau Prof. Dr. Dr.h.c. Els Oksaar brachte auch diese Tagung zu einem sehr großen Erfolg. Eingeladen waren Wissenschaftler außer der Bundesrepublik Deutschland aus Japan, den Niederlanden, Belgien, Schweden und Finnland. Die Themen der Vorträge vertraten ein weites Spektrum, und sowohl in den Vorträgen als auch in den Diskussionen wurden wichtige aktuelle wissenschaftliche Probleme erörtert.

Am 21. Mai fing das wissenschaftliche Programm der Tagung mit der Einführung von Els Oksaar in die Tagung an. Jaakko Lehtonen (Jyväskylä) betrachtete in seinem Vortrag "Interkulturelle Kommunikation und nationale Sprechkulturen" die Kommunikationskultur - oder die Sprechkultur - als ein sinnbildliches System von Urteilen, Annahmen, Meinungen und Werten, die den Kulturmitgliedern erlauben, Sprechverhalten zu erklären, zu koordinieren und zu bewerten. Matthias Hartig (Paderborn) sah in seinem Vortrag über "Sprachloyalität und Sprachattitüden" in der Sprachattitüdenforschung die enge Verbindung der sozialpsychologischen Organisation des Menschen mit seinem Sprachgebrauch. Hannelore Grimm (Bielefeld) hielt ihren Vortrag über "Modalitäten in Mutter-Kind-Interaktionen". Die Art, in der Mütter Modalverben verwenden, scheint wichtige Implikationen für die Kinder zu haben, wie kompetent sie sind, um Ereignisse und Handlungsergebnisse zu kontrollieren. Klaus J. Mattheier (Heidelberg) skizzierte die speech-marker-Theorie von Howard Giles und stellte vor dem Hintergrund dieser Theorie ein Verfahren vor, durch das regionale speech-marker im Rahmen einer Analyse von Dialektimitaten und eines Tests mit einer modifizierten Form der 'matched guise'-Technik herausgearbeitet werden soll. Peter Hans Nelde (Bryssel) behandelte in seinem Vortrag Sprachkonflikte, die aus der Konfrontation verschiedener Normen-, Wert- und Einstellungsstrukturen entstehen und Identitätsbild, Erziehung, Ausbildung und Gruppenbewußtsein beeinflussen. Kari Sajavaara (Jyväskylä) hielt seinen Vortrag über "Psycholinguistic aspects of the clash of languages" und hob hervor, daß es mehr Interaktion und Interferenz zwischen verschiedenen sprachlichen Koden gibt, die der Lerner hat als man durch direkte

Untersuchung der Lernprodukte feststellen kann. Er beleuchtete die Forschungsmethode, die in bestimmten Typen von Reaktions-Tests angewendet wurde, und stellte fest, daß zu der sprachlichen Leistung als wichtiger Faktor der Einfluß von pragmatischem Wissen zuzurechnen ist. Yoshihiko Ikegami (Tokyo) analysierte in seinem Vortrag das Wiegenlied, eine besondere Gattung von Kinderliedern in dem Sinne, daß das Kind mehr der Rezipient als der Darsteller des Textes ist und suchte parallele Strukturen in den Wiegenliedern und den Mythen. Ragnhild Söderbergh (Lund) stellte in ihrem Vortrag 28 Zeichnungen vor, die von einem 5 1/2 Jahre alten Mädchen gemacht worden waren, das schon fließend lesen konnte. Eine genauere Analyse von diesen Zeichnungen und von den gelesenen Texten zeigt, daß die Zeichnungen als Übersetzungen aus der schriftlichen in die bildliche Kode bezeichnet werden müssen. Koen Zondag (Leeuwarden) stellte in seinem Vortrag über "Research regarding the command of Frisian and Dutch in primary education in Friesland, the Netherlands" sein Forschungsvorhaben vor, in dem betont wird, daß die Ergebnisse in den beiden Sprachen erforscht werden sollen. Diese Untersuchung ist nicht inhaltsorientiert, sondern schul- und kinderorientiert. Er hob noch hervor: Es wird gesagt, daß das Kind schulreif sein soll; die Lehrer aber müssen für die Kinder reif sein. Ursula Pieper (Kiel) behandelte Homologie, Homöologie und Heterologie in der Anrede. Anhand von Beispielen aus der nominalen und pronominalen Anrede im Deutschen, Dänischen und Polnischen wurde aufgezeigt, welche Verhaltensweisen als homolog, homöolog und heterolog angesehen werden können. Alle diese drei Sprachen verfügen weitestgehend über die gleichen nominalen und pronominalen Konstituenten, um Akte der Anrede zu realisieren und gehören im groben Sinne einem einheitlichen Kulturkreis an. Vor allem in der Markiertheit von Anredeformen können dabei unterschiedliche Grade festgestellt werden. Kurt Braunmüller (Hamburg) sprach über "Indirekte Sprachverwandschaft + Sprachkontakte = Möglichkeit zur Semikommunikation? (am Beispiel Mittelniederdeutsch - skandinavische Sprachen)". Er hat anhand des mittelniederdeutschen Einflusses auf die skandinavischen Sprachen zur Zeit der Hanse mittels struktureller Vergleiche auf verschiedenen grammatischen Ebenen gezeigt, inwieweit intensive Sprachkontakte innerhalb einer Sprachfamilie evolutionär zustandegekommene Auseinanderentwicklungen rückgängig machen können. In einigen Fällen war der Einfluß und die Übernahme aus dem Mittelniederdeutschen (aber auch umgekehrt) am Ende dieses Kontaktprozesses so stark, daß man theoretisch von einer Semikommunikation zwischen Skandinavien und Norddeutschland im 16. Jahrhundert ausgehen kann.

Auch diese 3. Internationale Tagung mit ihren theoretischen und auch empirische Forschungsergebnisse behandelnden Vorträgen gab sehr viel Information über den neuesten Stand der Forschung auf dem Gebiet Spracherwerb - Sprachkontakt - Sprachkonflikt und regte zu weiteren Forschungen in diesen faszinierenden und wichtigen Bereichen an.

In Zusammenhang mit der Tagung wurde am 22. Mai 1987 das 20jährige Bestehen des Lehrstuhls für Allgemeine Sprachwissenschaft, auf den Prof. Dr. Dr.h.c. Els Oksaar im Jahre 1967 nach Hamburg berufen wurde und die von ihr begründete Forschungsstelle für Sprachkontakte und Mehrsprachigkeit an der Universität Hamburg, in der Katholischen Akademie in Hamburg gefeiert. Els Oksaar führte neue Wissenschaftsrichtungen ein, wie z.B. Pädolinguistik und Soziolinguistik. Im Rahmen der Forschungsstelle für Sprachkontakte und Mehrsprachigkeit wurden zum ersten Mal theoretische und praktische Probleme der Mehrsprachigkeit wie auch der interkulturellen Kommunikation erforscht. Von da aus werden Forschungsprojekte und Tagungen auch in Australien, den USA und Kanada durchgeführt, und sie genießt hohe internationale Anerkennung.

An demselben Abend fand als gemeinsame Veranstaltung der Universität Hamburg und der Katholischen Akademie in Hamburg ein öffentliches Colloquium über "Mehrsprachigkeit und interkulturelle Verständigung" in der Katholischen Akademie statt, zu dem etwa 200 Leute gekommen waren. Els Oksaar betonte in ihrem Vortrag, daß die Mehrsprachigkeit in der Welt viel üblicher ist als die Einsprachigkeit. In Indien, Afrika und in vielen asiatischen Staaten z.B. wachsen die Kinder mit mehreren Sprachen auf. Die Kinder sollten die Möglichkeit haben, schon vor ihrer Schulzeit zwei oder drei Sprachen zu lernen, denn sie lernen Sprachen spielerisch ohne dadurch belastet zu werden. Die Sprache sei ein Schlüssel zur Welt. Sie brachte zum Ausdruck, daß man beim Spracherwerb mehr als die Beherrschung der Aussprache, der Lexik und der grammatischen Regeln lernt. Man lernt die Wirklichkeit zu erfassen und zu strukturieren und die Fähigkeit, in einer Interaktionssituation verbale, nonverbale und extraverbale Handlungen zu vollziehen und zu interpretieren, gemäß den soziokulturellen und soziopsychologischen Regeln der Gruppe. Je besser jemand eine Fremdsprache spricht, desto mehr wird erwartet, daß er auch die richtigen Verhaltensweisen beherrscht. Der Partner interpretiert das Verhalten nach seinen eigenen Erwartungsnormen. Für die interkulturelle Verständigung gab Els Oksaar Beispiele für das Loben, Schweigen und Reden und in dem Zusammenhang auch für Gesprächsthemen, die mit der unterschiedlichen Strukturierung der privaten und der öffentlichen Kommunikationssphäre in verschiedenen Kulturen zusammenhängen.

Annikki Koskensalo (Tampere) gab kontrastive Beispiele in den Verhaltensweisen zwischen Finnland und der Bundesrepublik Deutschland wie z.B. das Duzen contra das Siezen, das Grüßen und das Danken und plädierte dafür, daß die 'Verhaltenskultur' sich in den Lehrbüchern beim Fremdsprachenunterricht niederschlagen soll. Auch die Sprachwissenschaft hat die Aufgabe, ihren Beitrag zur Verbesserung interkultureller Verständigung zu leisten. Yoshihiko Ikegami beleuchtete mit Beispielen die übertriebene Bescheidenheit der Japaner, die auch in den Verhaltensweisen zum Ausdruck kommt. Koen Zondag plädierte für Zweisprachigkeit in Grundschulen, wo immer dies angezeigt sei. Auf den friesischsprachigen Gebieten in Holland ist Friesisch ein

obligatorisches Fach neben dem Niederländischen. Der Präsident der Universität Hamburg Dr. Dr.h.c. Peter Fischer-Appelt behandelte interkulturelle Verständigung im internationalen Wissenschaftsaustausch.

Anschließend folgte eine rege Diskussion über mehrsprachige Erziehung und über kulturspezifische Verhaltensweisen. Auch der Begriff 'Kultur' wurde angegriffen.



Die Organisatorin und Gastgeberin Frau Prof. Dr. Dr.h.c. Els Oksaar

Liisa Löfman  
Tuija Nikko  
Helena Valtanen  
Korkeakoulujen kielikeskus

## 6TH EUROPEAN SYMPOSIUM ON LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES

Kuudes kansainvälinen erityiskielten symposium pidettiin Vaasan korkeakoulussa 3. - 7.8.87. Ohjelmaa oli monipuolisesti ja osanottajia ympäri maailmaa, vaikka nimen perusteella oli kyseessä eurooppalaisten kokoontuminen. Symposiumiin osallistui 177 tutkijaa ja kieltenopettajaa useista eri maista, kaukaisimmat Kiinan kansantasavallasta, Thaimaasta, Venezuelasta ja Kuwaitista. Suomesta symposiumiin osallistui 78 suomalaista tai Suomessa asuvaa erityisalojen kielten tutkijaa ja opettajaa. Kielikeskukset ja kääntäjänkoulutuslaitokset olivat melko hyvin edustettuina, mutta Vaasan korkeakoulua lukuunottamatta eri yliopistojen kielten laitokset loistivat poissaolollaan. Kaikenkaikkiaan suomalaisten osanottajien suhteellinen vähyys hämmästytti, olihan kysymyksessä kansainvälisesti merkittävä symposiumi, jossa esiintyi tunnettuja erityisalojen kielten asiantuntijoita.

Ohjelmassa oli sekä plenaariesitelmiä että eri sektioissa pidettäviä lyhyempiä esitelmiä. Plenaariesitelmiä pitivät seuraavat tunnetut erityiskielten tutkijat:

Prof. Dr. Walter von Hahn, University of Hamburg: LSP and Computer Application: New Fields of Activity of LSP-Research and Development

Mr Heribert Picht, Copenhagen School of Economics: The Phraseology of special Languages

Prof. Dr. Theo Bungarten, University of Hamburg: Die Obsessionen des wissenschaftlichen Diskurses und die Entfremdung des Subjekts

Mr Jacques Maurais, Conseil de la langue française (Canada): Language Status Planning in Québec

Prof. Dr. Robert de Beaugrande, University of Florida: Special Purpose Language as a Control System

Dr.phil. Henn Saari, Academy of Science of the Estonian SSR: An LSP Theory within the Framework of the Estonian Theory of Literary Language

Mag. phil., DIPLIB. Wolfgang Nedobity and Director Christian Galinski (Austria): A Terminological Data Bank as a Management Tool

Prof. Juan C. Sager, University of Manchester, UMIST: Machine Translation and a Typology of Technical Texts.

Kaikki plenaariesitelmät antoivat kuulijoille runsaasti tietoa monista erityisalojen kielten tärkeistä aspekteista. Varsinkin Robert de Beaugranden esitelmä herätti yleistä mielenkiintoa. Hän puhui SPL:stä (special purpose language) "kontrolli"systeminä. Hän määritteli käsitteen 'kontrolli' hypoteesiksi rajoitetusta epämääräisyydestä (hypothesis of limited indeterminacy). Kun jotain asiaa kontrolloidaan, toimitaan ikään kuin tämä asia olisi ainakin osittain määriteltävissä oleva, ainakin niin paljon että toiminnalla ei vaikuteta ko. asiaan mielivaltaisesti. Kuitenkaan kontrollin käyttöä ei voida todistaa: sama asia olisi voinut tapahtua sattumalta. Joten kontrolli pysyy hypoteesina: sen oletetaan olevan olemassa aina kun kontrollointia tehdään, mutta sen olemassaoloa ei ole pystytty todistamaan absoluuttisessa mielessä. Tieteellinen teoria tarjoaa erään esimerkin siitä, kuinka kontrollia on sovellettu johonkin tiedon alueeseen.

Tieteen kehittämä erityisalojen kieli (SPL) on tarkoitettu edesauttamaan kontrollia vakiinnuttamalla määritelmiä, kuvauksia, luokituksia, selityksiä jne. Nämä puolestaan edesauttavat ryhmän sisäistä yksimielisyyttä, mutta myös samalla mahdollista ryhmän ulkopuolista erimielisyyttä. De Beaugrande varoittaa kuitenkin tästä ja toteaa, että mitä tarkemmin määritelty käsite on, sitä epämääräisemmäksi muuttuu käsitteen ja sen ympäristön suhde: käsitteestä pois "puristettu" epämääräisyys siirtyy välittömästi käsitteen ja sen ympäristön suhteeseen. Tämän vaaran eliminomiseksi de Beaugrande toteaa olevan välttämätöntä, että erityisalojen kielen käytön suhteesta ko. alaan keskustellaan. Hän toteaa niin ikään, että lingvistiikka on tässä epäonnistunut.

Toisaalta de Beaugrande totesi, että lopulta minkä tahansa erityisalan tietomäärä kasvaa suuremmaksi kuin mitä ko. alan erityiskieli on luotu hallitsemaan, ja tällöin tarvitaan uusia kontrollointitoimia sen rajojen uudelleen määrittelyyn. De Beaugranden mukaan uudelleen määrittely suoritetaan tavallisesti varsin huomaamatta, koska tiedemiesten mielestä kyseessä oleva kriisi johtuu kehittyvästä alasta eikä suinkaan alan ja sen erityiskielen välisestä epämääräisyydestä. De Beaugrande toi erityisesti esille, että erityisalojen kielen toimintojen kuvaamiseen tarvitaan ehdottomasti uusia teoreettisia malleja, jotka todella kuvaavat ihmisten välisen kommunikaation todellista kontekstia.

Lyhyempiä esitelmiä kuultiin kaikkiaan 13:ssa eri sektiossa. Suosituimpia olivat sektiot LSP and Didactics (14 esitelmää), Syntax and Semantics (13), Terminology and Lexicography (12) ja Reading and Listening Comprehension (11). Muita suosittuja sektioita olivat Minilects (9 esitelmää), Needs Analysis (7), LSP and Philosophy (7), Medical Language (6) ja Terminology (5).

Plenaari- ja sektioesitelmien lisäksi oli mahdollisuus osallistua erityisistuntoihin, joiden aiheita olivat Reading and Listening Comprehension; Schools of Terminology; Administrative Language; Medical Language. Aktiivisin ryhmä oli lääketieteen kielen tutkijat, he kokoontuivat kolmena päivänä.

Seuraavassa joitakin poimintoja mielenkiintoisista ulkomaisista esitelmistä. Marsha Bensoussan (Haifan yliopisto) esitteli tutkimusta, jossa oli selvitetty englannin kielen luetun ymmärtämisen vaikeuksia analysoimalla diskurssianalyysin keinoin erityyppisiä tekstejä, joita opiskelijat olivat kääntäneet äidinkieleelleen. Anne-Marie Cornu, Jean Binon ja Mike Delahaye (Leuvenin yliopisto) kertoivat ranskan kielen oppijoille järjestetystä opetuskokeilusta, jossa haluttiin selvittää, miten erityisalan sanastoa voidaan omaksua vaiheittain, erilaisten kommunikatiivisten harjoitusten avulla. Tony Dudley-Evans (Birminghamin yliopisto) suositteli genre-analyysia ESP:n yhteyteen, koska sen avulla päästään käsittelemään sitä, miten tekstit eroavat toisistaan. Yleensä analyysimalleissa korostetaan hänen mukaansa tekstien yhtäläisyyksiä. Eric Freedman (Institut francais de gestion, Paris) painotti esitelmässään neuvottelun merkitystä yhtenä erityisalan kielenä ja piti sen opettamista keskeisenä erityisalojen kielenopetuksen yhteydessä. Britt-Louise Gunnarsson (Upsalan yliopisto) esitteli analyysimallin, jonka avulla hänen johtamassaan tutkimusprojektissa tutkitaan sekä diakronisesti että synkronisesti erityisalojen tekstejä erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Thea Reves ja Adina Levine (Ramat-Ganin yliopisto) olivat verranneet tekstin ymmärtämistä ja kuullun ymmärtämistä opetuskokeilussa ja tulleet sellaiseen tulokseen, että ne edellyttävät melko erilaisten osataitojen hallintaa. L. V. ja J. G. Zuck (Michiganin yliopistosta) esittelivät uutishaastattelun diskurssipiirteitä ja kertoivat, miten sentyyppisiä ohjelmia voi käyttää opetuksessa.

Kielikeskusten edustajat osallistuivat symposiumiin myös pitämällä useita esityksiä erilaisista aiheista. Johtaja Liisa Löfman Korkeakoulujen kielikeskuksesta kertoi kielikeskusopettajien ammattikuvasta ja täydennyskoulutustarpeesta. Tutkija Tuija Nikko (Korkeakoulujen kielikeskus) oli yhdessä lehtori Merja Niemen (Jyväskylän yliopiston kielikeskus) kanssa valmistanut esityksen, joka käsittelee äidinkielen ja toisen kotimaisen kielen suullisen ilmaisutaidon opetuksen integrointia ja Jyväskylässä toteutettua opetuskokeilua. Tutkija Ari Huhta selosti Korkeakoulujen kielikeskuksen järjestämää Royal Society of Arts'in kommunikatiivista kielitaidon testiä ja pohti sen soveltuvuutta Suomen oloihin.

Korkeakoulujen kielikeskuksesta Vaasan korkeakoulun kielten laitokselle siirtynyt tohtori Hartmut Schröder piti esityksen argumentatiivisten tekstien käännösongelmista sekä yhdessä Martin Kuschin kanssa valmisteleman esityksen, joka käsittelee hermeneutiikkaa, tekstilingvistiikkaa ja erityisalojen kieliä. Hän oli myös toisena kirjoittajana apulaisprofessori Raija Markkasen (Jyväskylän yliopisto) pitämässä esityksessä "Hedging as a Problem in the Translation of Scientific Texts". Tutkija Sabine Ylönen Korkeakoulujen kielikeskuksesta ja Dagmar Neuendorf Oulun yliopistosta puhuivat suomalaisten ja saksalaisten lääketieteellisten tekstien kontrastiivisesta analyysistä.

Ewald Reuter Tampereen yliopiston kielikeskuksesta esitteli kuinka video-ohjelmia voidaan käyttää LSP-opetuksessa. Hänen videomateriaalinsa oli laadittu koulutuspäivien aikana Lyypekissä eräässä yhtymässä, ja oli siis nimenomaan suunnattu LSP-opetuksen tarpeisiin. Hän käsitteli seikkaperäisesti videon suomia mahdollisuuksia keskustelun analysoinnin käyttämiseen opetuksessa.

Helsingin yliopiston kielikeskuksesta symposiumissa esiintyivät Anna Mauranen ja Pearl Lönnfors. Mauranen esitteli tutkimustaan cloze-testistä tekstinymmärtämisen mittarina sekä kehittämäänsä semanttista monivalintaosioihin perustuvaa cloze-testiä. Lönnforsin esitys käsitteli tarveanalyysimallia, jota voitaisiin käyttää hyväksi erityisalojen kielikursseja suunniteltaessa. Tietyille kohderyhmälle "räätälöityjen" kielikurssien suunnittelusta puhui myös Anne Räsänen, joka tällä hetkellä työskentelee Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskuksessa.

Mirja-L. Lampi Helsingin kauppakorkeakoulusta kertoi liikeneuvottelustrategioiden lingvistisestä tutkimuksesta sekä siitä kuinka tutkimustuloksia on sovellettu englannin kielen kurssin laatimiseksi suomalaisia liikemiehiä varten.

Symposiumin ammattitaitoisista järjestelyistä vastasivat Vaasan korkeakoulun kielten laitos ja professori Christer Laurén, jolle erityiset kiitokset tällaisen kansainvälisesti merkittävän tilaisuuden järjestämisestä Suomessa. Ohjelma toimi moitteettomasti ja viime hetkellä tehdyistä muutoksista ja peruutuksista tiedotettiin tehokkaasti. Ainoana puutteena voidaan pitää sitä, että osallistujat saivat ohjelman symposiumissa päällä eivätkä voineet etukäteen tutustua sen antiin. Näin meiltä jyväsyläläisiltä jäi kuulematta muutamia maanantiaamun kiinnostavia esityksiä.

Hilda Marisela Gessa Pacheco  
Higher Technical Institute  
Cienfuegos, Cuba

## TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN CUBA

Helsingin yliopiston kielikeskus sai viime keväänä vieraakseen Hilda Marisela Gessa Pachecón Cienfuegosista, Kuubasta. Marisela oli Suomessa opetusministeriön stipendillä ja tutustui noin kolmen kuukauden ajan kielenopetukseen Helsingin yliopiston kielikeskuksessa ja Lappeenrannan teknillisen korkeakoulun kielikeskuksessa. Häntä kiinnostivat mm. englannin suullisen kielitaidon opettamisen ja kielistudio-opettamisen metodit. Hän itse opettaa englantia Cienfuegosissa sijaitsevassa teknillisessä instituutissa ja on kiinnostunut mm. seuraavista tutkimusaloista: opettajan rooli opiskelijoiden kommunistisessa kasvatuksessa ja itseopiskelumethodien kehittäminen kielenopetuksessa. Suomessa tiedetään Kuuban vieraiden kielten opetusohjelmista sangen vähän, ja niinpä pyysin Mariselaa kuvailemaan Kuuban kielenopetusta ja sen ongelmia Kielikeskusuutisten lukijoille.

Eija Ventola  
Helsingin yliopiston kielikeskus

In Cuba, before 1959, there was no set plan for the training of language teachers. University places were bought. Thus only those who could economically afford university studies were learning foreign languages. Though the studies provided the students with knowledge of a foreign language, no pedagogical training was arranged.

Today in Cuba university teachers of languages are trained in the Pedagogical Institutes of Higher Education. The students admitted to these institutes have graduated from a Pre-University Institute. During the first two years of their studies they do general studies: pedagogy, psychology, didactics, etc. During their final three years their fields of study are more specific: grammar, phonetics, linguistics, literature, language laboratory work, history of the language, and philosophy.

University language teachers may continue studying on the post-graduate level, through courses set nationally. These courses are given by qualified teachers and by foreign specialists, invited by our country.

There are, however, some teachers who are trained only to teach in intermediate level classes, in other word they do not have a university degree. These teachers receive their degrees by participating in a Correspondence Course, which meets once



every two weeks at a university. This course extends over a period of six years. During the bi-weekly meetings they are given study topics and tasks to complete, as well as study guidance. At the next session their assignments are evaluated and they are given a new task. During these years the teachers are working and studying simultaneously.

In Cuba the teaching of a foreign language begins in the secondary schools (7th-9th grades). The language taught in a particular school may be either English or Russian, although at present the tendency seems to be towards teaching English.

When our students go on to pre-university institutes (10th-12th grades), they continue studying the same language, if possible.

Although we teach them the four main skills: understanding, speaking, reading and writing, their performance is erroneous because of some realistic facts we have to face. For example, the number of classes is too small and there is a lack of language laboratories. The books or booklets the students use in classes are prepared by groups of Cuban authors who include in them themes based on their own life experiences, necessities, etc.

In the university centers the greatest difficulty for the student may arise regarding the language they have been studying and the career they choose. Depending on their field, they must study either English or Russian. Therefore, language teaching at universities begins with an elementary program during the first and second terms. In the next two terms (3rd and 4th) specialist vocabulary is introduced.

Most of the Centers of Higher Education possess language laboratories although there are not enough of them. The number of students in the language classes is too large (up to 30) to enable adequate performance in the lab or even to determine the specific difficulties each student may have. The use of computers is also being introduced to provide the students with more self-study possibilities.

The evaluation system is planned by a methodological group in each center. All programs suggest the number of tests to be taken. Then the teacher responsible decides how many tests will be necessary to fulfill the requirements. The methodological group is in charge of organizing all the tests of the different subjects so that they will be well distributed throughout the term. This program is given to the students so that they know when, where and what type of evaluation is going to be done.

There are different kinds of tests, for example written classwork (this includes only one aspect of the program), a midterm test (which includes more aspects), a final test and an extraordinary test.

The results are given in figures: 2 (poor), 3 (average), 4 (good) and 5 (excellent).

The students are guided systematically by the teacher in each class as to how they must study, which books they need to study to complete their knowledge, the average time needed to study, etc. If they have any kind of difficulty the teachers require compulsory consultations to clear up their problems.

In our subject (foreign language) students do not have a final test. The final mark is based on the results of class participation, their previous preparation for classes, how they study, their knowledge, the homework done and the test results. If a student does not attend a test he has to justify it within 72 hours after he returns to the center. Then the teacher decides whether it will be given again or not, according to the justification offered and the students previous results. If the students fail the final test they have the possibility of taking the extraordinary ones in each term. Furthermore, if they fail as many as two subjects in the academic year, they may attend special tests.

In order to continue studying the students have to get at least the grade of 3 in every subject. If they fail, after all the opportunities of passing explained above, they may not continue studying. Also, if they have not attended all classes, they may not continue either. If the absence is well-justified, then an 80 % attendance is acceptable.

Another cause for terminating is that the student may not want to continue studying. In the case they student has to express it in writing to the Dean of the faculty. If the students have some other problems such as family ones, military mobilization, etc., they are given a leave of absence and they may continue studying at the end of the period specified in the document.

At present some reforms are taking place in language teaching at the university centers, especially in the technical sciences, through what is called the Director Plan. This plan decreases the number of students in class to 15. Consequently the teacher can work more easily and better results can be achieved.

Although the students finish language classes in the second year, they will continue studying it indirectly. Teachers of some specific subjects will assign them homework, extra classwork etc. in which the bibliography they must study is written in the foreign language. This type of work requires cooperation between this group of teachers and the language teachers. At the end of their career the students must pass a general language test: the State Examination.

As soon as this plan is introduced into all university careers, our students will begin to achieve a better knowledge of a foreign language.

Workers who want to learn a foreign language, either because they have learnt one and want to learn another, or because they need it, have the possibility to attend workers' language schools. There they may learn English, Russian, French, German or Spanish (for foreigners). The classes are in the evenings, four times a week. Housewives are allowed to enter these types of courses as well.

In general we may say that in our language teaching there is a lack of oral development. We must intensify this aspect, improve our teaching methods as well as make better use of all the resources we have and stabilize which language is to be taught in the schools.

### **KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY**

I. Wischmann - B. Güpner - H. Langer:

#### **DEUTSCH IN STUDIUM UND WISSENSCHAFT LEHRMATERIAL FÜR DEN STUDIENBEGLEITENDEN DEUTSCHUNTERRICHT FÜR AUSLÄNDER**

VEB Verlag Enzyklopädie Leipzig, 1985

Der Verlag Enzyklopädie Leipzig hat über Jahre die Fremdspracheausbildung Deutsch der in der DDR studierenden Ausländer mit Büchern und Begleitmaterialien unterstützt. Genannt seien in dem Zusammenhang die Reihe "Deutsch komplex" mit den Bereichen "Allgemeinsprache", "Biologie", "Chemie", "Mathematik", "Physik" und "Gesellschaftswissenschaftlicher Grundkurs", weiterhin die Lehrbücher "Deutsch für Techniker", "Deutsch in Industrien und Technik" und "Deutsch für Germanisten", letzteres ein Lehrbuch für den Sprachunterricht ausländischer Germanistikstudenten.

Alle genannten Bücher eignen sich mehr oder weniger auch für die Sprachausbildung bzw. sprachliche Weiterbildung von Studenten und Wissenschaftlern außerhalb der DDR. Das gilt in gleichem Maße für das Lehrmaterial "Deutsch in Studium und Wissenschaft - Lehrmaterial für den studienbegleitenden Deutschunterricht für Ausländer", das hier zur kurzen Besprechung ansteht.

Die Vorstellung bezieht sich insbesondere auf das Lehrbuch, die Tonbänder und Diapositive zu den einzelnen Lektionen und ein Beiheft für den Unterrichtenden werden gesondert geliefert und sind beim Institut für Film, Bild und Ton (Krausenstraße 9/11 - Berlin 1020, DDR) zu bestellen.

Das Lehrbuch umfaßt 18 Lektionen, die 6 Themen- und Sprachkomplexen zugeordnet sind. Dadurch, daß die Themen aus verschiedenen Wissenschaftsdisziplinen gewählt sind und Deutschkenntnisse auf mittlerer Lernstufe voraussetzen, ist u.E. ein punktueller Einsatz, d.h. nach den Themen ausgewählt, im Fachspracheunterricht Deutsch an den Sprachzentren der Universitäten, aber auch an Hoch- und Fachschulen vorstellbar.

Die Texte beziehen sich u.a. auf Problemkreise der Naturwissenschaften, der Philosophie, der Land- und Forstwirtschaft, der Architektur und des Städtebaus, des Umweltschutzes und der Gesellschaftswissenschaften, Übungen und Aufgaben sind dem studentischen und wissenschaftlichen Alltag verpflichtet, d.h. praxisorientiert und wenden dabei solche Kommunikationsverfahren wie Beschreiben, Definieren, Zitieren, Vergleichen, Bewerten, Begründen und Erörtern an, eingekleidet in Situationen und Anlässe aus den Bereichen der gesprochenen, geschriebenen und zu lesenden Fremdsprache Deutsch. Bestimmte grammatische Erscheinungen der deutschen Sprache werden in vertiefenden Übungen reaktiviert bzw. erweitert.

Eine sinnvolle Ergänzung des Lehrbuches stellen die Hörtexte auf den Kassetten und die DIAS dar. Sie sollen das Hörverständnis und die Sprechfertigkeiten der Lerner befördern helfen und beinhalten u.a. die Vorstellung der Humboldt-Universität zu Berlin, weiterer universitärer Einrichtungen in der DDR, ein Wissenschaftlerinterview, Umfragen zur Landeskultur und zum Umweltschutz. Daß dabei in den Lehrbuchtexten DDR-Wirklichkeit gespiegelt wird, ist für den landeskundlichen Aspekt auch des Fachspracheunterrichts Deutsch von Vorteil.

Martin Hahn

## TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Maisa Martin  
Korkeakoulujen kielikeskus

### NOUSE, RIENNÄ SUOMEN KIELI . . .

Kaikissa Suomen kielikeskuksissa opetetaan tietysti suomea, useimmissa sekä äidinkielenä että vieraana kielenä. Korkeakoulujen kielikeskus vain on tähän saakka saanut tulla toimeen ilman suomen kielen tutkijaa, jota kielikeskusopettajat ovat välillä kovastikin kaivanneet. Toki suomen kielen opettajia on muistettu: on järjestetty koulutuspäiviä niin ulkomaalaisopettajille kuin viime keväänä lopulta myös kirjallisen viestinnän opettajille. Koulutuspäivillä on ideoitu paljon ideoita, niin kuin koulutuspäivillä on tapana, mutta sitten ovat opetuskiireet taas nielleet ihmiset niin, ettei hyviä ajatuksia ole päästy panemaan paperille ja kansiin.

No nyt se suomen kielen tutkija sitten on: elokuun alusta lähtien saan palkkaa siitä, että mietiskelen näitä suomen kielen kielikeskusopetukseen liittyviä asioita, pidän yhteyksiä opettajiin, yritän keräillä vuosien mittaan sekä omassa opetustyössä että muissa yhteyksissä kertyneitä ajatuksia ja oppimateriaaleja ja koetan koostaa niistä jotakin, mistä olisi muillekin hyötyä.

Työni jakautuu kahteen päälohkoon: suomen kieli vieraana kielenä ja kirjallinen viestintä. Puheviestintä kuuluu tietysti myös suomen kielen alaan, mutta kun laitoksessa on tällä erää minua parempi alan tuntija, Minna-Riitta Pöyhönen, hän hoitaa näitä asioita toistaiseksi. Tarvittaessa on tietysti mahdollisuus myös yhteistyöhön muidenkin kielten tutkijoiden kanssa.

Olen opettanut suomea vieraana kielenä Suomessa ja Kanadassa sekä erilaisilla kesäkursseilla 14 vuotta. Sinä aikana oppimateriaalitilanne on huomattavasti kokenut, mutta vieläkään ei ole olemassa esimerkiksi valmiita koesarjoja niin kuin muiden kielten opettajille on. Harjoituksia tarvitaan myös aina lisää, AV-materiaalia ei ole juuri ollenkaan jne. Työstä ei siis pitkään aikaan tule puutetta, vaan ongelmana on pikemminkin, mistä aloittaa. Otan mielelläni vastaan toivomuksia ja ehdotuksia erityisesti Suomessa toimivilta ulkomaalaisopettajilta - ulkomaanlehtoreilta niitä olen jo ehtinyt pyytääkin. Kaikkea ei tietysti voi tehdä yhtä aikaa, mutta aloitan mielelläni siitä, mitä eniten tarvitaan.

Toinen ulkomaalaisopettajien ongelma on koulutus, sillä alalle ei toistaiseksi voi erikoistua missään. Erilaiset koulutuspäivät ja lyhyet kurssit ovat toistaiseksi ainoa tapa tavata kollegoja ja kuulla mitä muut tekevät. Seuraava tilaisuus tähän onkin jo joulukuussa, jolloin Jyväskylässä järjestetään neuvottelutilaisuus. Sen ohjelma ja ilmoittautumisohjeet tulevat Kielikeskus uutisten seuraavaan numeroon.

Kirjallisen viestinnän opettajien kokouksessa viime keväänä kävi hyvin ilmi, että myös tällä alalla kaivataan kovasti yhteydenpitoa ja jatkokoulutusta. Oma muutaman vuoden kokemukseni kirjallisen viestinnän opettajana Jyväskylän yliopistossa on osoittanut, että ongelmia on niin opetuksen ajoittamisessa ja soveltamisessa eri aloille kuin opetuksen sisällön suunnittelussakin, etenkin kun tuntimäärät ovat kovin pieniä ja opiskelijoita usein kovin paljon opettajaa kohti. Näitä ulkoisia tekijöitä voi tietysti pyrkiä muuttamaan, mutta eniten opettaja voi vaikuttaa tietysti sisältöihin ja siihen, mikä on se äidinkielen kirjoittamisen vähimmäistaso, joka jokaisen akateemisen loppututkinnon suorittaneen kansalaisen tulee hallita. Myös painotuskysymyksistä keskustellaan: opetammeko oikeakielisyttä vai yhteiskunnallisen osallistumisen taitoa? Nämä ovat kysymyksiä, joissa yhden tutkijan näkemys ei paina eikä saakaan painaa enempää kuin kenenkään muunkaan alalla toimivan, mutta toivon voivani herättää näistä keskustelua ja saada seuraavien neuvottelupäivien (toivottavasti ensi kevätlukukaudeilla) yhteydessä kokoon ryhmän miettimään standardeja, joihin opettajat voisivat tarpeen tullen vedota.

Ottakaa yhteyttä, antakaa neuvoja, kysykää, soitelkaa muuten vain!

Maisa Martin  
puh. (941) 292 889

## KUTSUT

## PUHEVIESTINNÄN PÄIVÄT

Toivotamme Teidät tervetulleeksi Joensuuhun  
2. ja 3. lokakuuta 1987 järjestettävälle

## PUHEVIESTINNÄN PÄIVILLE

Kokoontumisemme teemaksi on valittu  
"PUHUVA IHMINEN"

## OHJELMA

12.5.1987

## PUHEVIESTINNÄN PÄIVÄT

Aika	2. - 3.10.1987
Paikka	Joensuun yliopisto, Tulliportinkatu 1, salissa P 10
Perjantai 2.10.	
klo	
9-10	Ilmoittautuminen Joensuun yliopiston päätalon toisessa kerroksessa.
10.00	Päivien avaus Joensuun yliopiston tervehdys - rehtori Kyösti Pulliainen
	Päivien järjestäjien ja opiskelijoiden tervehdys - Juha Kaijomaa
10.30	"PUHUVA IHMINEN" -teema
10.30	Biologian näkökulmasta - Jorma Sorjonen
11.00	Ortodoksisen teologian näkökulmasta - Erkki Piironen
11.30	Kasvatustieteen näkökulmasta - Marja-Liisa Julkunen
12.00	Kielitieteen näkökulmasta - Jussi Niemi
12.30- 13.30	LOUNASTAUKO

13.30	Lastentarhanopettajien Anjara -produktio - Lakon opiskelijat
13.45	"PUHUVA IHMINEN" -teema jatkuu
13.45	Erityispedagogiikan näkökulmasta - Kari Tuunainen
14.15	Kulttuurintutkimuksen näkökulmasta - Stig Söderholm
14.45	Teatterin näkökulmasta - Ahti Ahonen
15.15	Puheviestinnän näkökulmasta - Aino Sallinen-Kuparinen
15.45	ILTAPÄIVÄKAHVI
18.00	Runotuokio Kaupunginteatterin tiloissa - Anna-Liisa Alanko
18.30	Joensuun kaupungin tervehdys - kaupunginjohtaja Aaro Heikkilä
19.00	Teatteri: Trappin perhe

## Lauantai 3.10

klo	
9.00	Puheviestinnän tutkimuksen, opetuksen ja puhetaitteen nykytilasta. Puheenvuoroja, alustuksia ja raportteja osanottajien halukkuuden mukaan.
11.30	Kaupunkikierros. Lähtö päätalon edestä.
12.30- 13.30	LOUNASTAUKO Kaupungilla
13.30- 15.00	Suomen Lausujain Liiton, Logonomiliiton, tutkijoiden ja puheviestinnän opettajien ryhmätapaamiset yliopiston päätalon tiloissa.
15.50	Päivien päätöskahvin tarjoaa lausuntaryhmä Kaunoluku Yliopiston henkilökunnan ruokalassa.
16.00	HYVÄÄ KOTIMATKAA JA TAPAAMISIIN .....

## Aikataulut ja majoittuminen

Junien saapuminen Joensuuhun  
 Oulusta 16.15 a  
 Rovaniemeltä 22.35  
 Turusta 7.02, 16.00 ja 17.50  
 Helsingistä 6.45, 13.30, 19.30 ja 21.45  
 perjantaina 21.15

Paluu Joensuusta  
 Helsinki lauantaina 22.50  
 Oulu ei suoraa yhteyttä  
 Turku ei suoraa yhteyttä

Saapuvat lennot Joensuuhun  
 7.30 punainen vuoro  
 10.40 punainen vuoro  
 16.45  
 20.10 punainen vuoro

Paluulennot Joensuusta  
 20.20 punainen vuoro

Olemme saaneet seuraavanlaisia hotellitarjouksia Puheviestinnän päivien ajaksi:

Hotelli Pohjois-Karjala Torikatu 20 Puh. (973) 273 11	110 mk/henkilö kahden hengen huoneissa
Hotelli Karelia Kauppakatu 25 Puh. (973) 243 91	200 mk/henkilö yhden hengen huoneissa 300 mk/ kahden hengen huone
Hotelli Kimmel Itäranta 1 Puh. (973) 345 21	200 mk/henkilö kahden hengen huoneissa

Alustavasti hotelleista on varattu 30 vuodepaikkaa. Jokainen päiville osallistuja hoitaa hotellivarauksen suoraan haluamaansa hotelliin. Huonetta varattaessa on hyvä mainita PUHEVIESTINNÄN PÄIVÄT, tarjoukset koskevat vain päiville saapuvia.

## Fifth National English Oral Skills Workshop

## NEEDS &amp; SKILLS

To be held in the University of Jyväskylä,  
 during the weekend of the 23rd to 25th October 1987.

## PROGRAMME

Friday, 23rd October

20.00 - Wine and cheese party.

Saturday, 24th October

09.00 - 10.00 Presentation of recent Needs Analysis.  
 Donald Smart will present his findings among maths and science graduates, and a representative of David Bullivant, Pearl Lönnfors, Joan Nordlund and Ray Satchell will present their analysis for law graduates. Ola Berggren will talk about his research among technology people.

## c o f f e e b r e a k

10.30 - 12.00 Discussion, in faculty orientated groups, about the implications of this work for our teaching. The speakers will be available for consultation.

The groups will be business  
 maths and technology  
 arts, humanities and education  
 medicine and science  
 law and social sciences

12.00 - 13.30 Lunch

13.30 - 15.30 Small discussion groups on ways of meeting the needs pinpointed in the Needs Analysis session. Please bring along ideas and materials to discuss and exchange. (Copying facilities available)  
 and  
 16.00 - 19.00 The groups will assemble under 4 main headings. These are deliberately left vague to make flexible groupings possible. Each group will choose its own way of working, a chairman if they want one and any subdivisions into smaller groups which they decide on. The four main headings are -

1. Social English - introductions, small talk etc.
2. Presentations - formal and informal, introducing and thanking speakers, questioning and answering techniques etc.
3. Formal English for conferences, seminars etc.
4. Descriptive language - e.g. graphs and diagrams, technical processes, shapes and dimensions.

Evening Social gathering, dinner in a restaurant.

Sunday, 25th October

09.00 - 12.00 Feedback - a chance to find out what other groups did on Saturday.

## l u n c h

13.00 - 13.15 Administrative session.

13.15 - 14.00 Information and question session on three main points:  
 copyright laws; qualifications, status, terms of employment etc;  
 union matters.

24

There will be an explanation of how copyright affects us - our responsibilities and rights. Gordon Roberts will report on the situation of the committee to which he was voted last Workshop. There will also be a Union representative.

- 14.00 - 15.00 A further opportunity to discuss the above points or perhaps go and take a look at the Language Centre for Finnish Universities.
- 15.00 End of Workshop.

In order to help with the considerable expenses of the Workshop, there will be a conference fee of FIM 100. In order to participate in the Workshop, you should pay the fee into the Workshop Bank account (see the model below).

POSTIPANKKI · POSTISIIRTO		POSTBANKEN · POSTGIRO		SUOMI FINLAND
Maksun saaja Betalningsmottagare		Tiedonanto Meddelande		5961
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO Seminaarinkatu 15 40100 JYVÄSKYLÄ		Korkeakoulujen kielikeskus Oral Skills Workshop 23.-25.10.1987 OSALLISTUMISMAKSU		6
Maksajan nimi ja osoite Bet. namn och adress				
Tilisiirto Girering Tilillepanoleima Inbet.stämpel				
Allekirjoitus Underskrift				
Pvm Datum	Tililtä Från konto	Tilille Till konto	mk	
		TA 10 17-1	100,-	

This will automatically register you for the Workshop. Please make sure you register before the 1st October. And PLEASE PRINT YOUR NAME AND ADDRESS CLEARLY on the bank slip. You will then receive the pre-conference material.

A reminder about hotels.

Hotels Alexandra and Cumulus offer participants the following prices: single room FIM 240-250, double room FIM 320. Participants are responsible for their own bookings.

Hotel Alexandra Hannikaisenkatu 35 40100 JYVÄSKYLÄ tel. (941) 212 611	Hotel Cumulus Väinönkatu 3-5 40100 JYVÄSKYLÄ tel. (941) 215 211
--	--

We are looking forward to seeing you in Jyväskylä.

Language Centre for Finnish Universities  
Working group for in-service training



UNIVERSITÄT JYVÄSKYLÄ 25  
ZENTRALES SPRACHENINSTITUT  
DER FINNISCHEN HOCHSCHULEN  
Seminaarinkatu 15 TEL. 35841-292 885  
SF-40100 JYVÄSKYLÄ TEL. 35841-292 880

Sehr verehrte Kolleginnen und Kollegen !

Einer guten Tradition und den Wünschen vieler Kollegen folgend, wollen wir auch in diesem Jahre gemeinsam ein Fachsprachenseminar zur Weiterbildung finnischer Deutschlektoren und Deutschlehrer durchführen. Entsprechend den Bedürfnissen der Lehrer an vielen Einrichtungen sollen Probleme der fachsprachlichen Ausbildungspraxis im Mittelpunkt stehen.

Das Programm sieht folgende Plenarvorträge vor:

vt. Prof. Dr. Hartmut S c h r ö d e r (ZSI Jyväskylä / Univ. Vaasa):

"Fachsprachliche Textlinguistik und Aspekte einer Didaktik / "ethodik"

Doz. Dr. sc. Sieglinde C z i c h o c k i (Humboldt-Univ. Berlin):

"Probleme der Gestaltung fachbezogener Lehrmittel für Fortgeschrittene"

Dr. Dietmar G o h l i s c h (z.Z. Universität Turku):

"Fachsprachliche Lexikographie unter dem Aspekt der Übersetzung wissenschaftlich-technischer Texte"

In den zu diesen Themen zu bildenden Arbeitsgruppen sollen die im Plenum geführten Diskussionen fortgesetzt werden, verbunden vor allem mit dem Erfahrungsaustausch zu Unterrichtspraxis und Lehrmaterialien. Hier könnte sich auch eine gute Gelegenheit ergeben, selbst erarbeitete Unterrichtsmaterialien im Kreise von Fachkollegen zu diskutieren.

Vorgesehen ist auch ein Informationsbericht von Teilnehmern über den Fachsprachekursus an der Technischen Universität Dresden, der im September dieses Jahres stattfindet.

Am Abend des ersten Tages wollen wir uns zu einem geselligen Beisammensein im Kulturzentrum der DDR treffen.

Das IV. Gemeinsame Fachsprachenseminar wird am 23.10.87 (ab 11.00 Uhr) und am 24.10.87 (bis etwa 15.00 Uhr) in Helsinki stattfinden.

Wir würden uns sehr freuen, wenn Sie an unserem Seminar teilnehmen könnten und bitten Sie, sich bis 9.10.87 beim Deutschlektorat oder beim ZSI Jyväskylä anzumelden.

Mit kollegialen Grüßen

*G. Hipp*  
Doz. Dr. G. Hipp  
Leiter des Deutschlektorats

*L. Löfmann*  
Dr. L. Löfmann  
Direktorin des ZSI

# BID FOR POWER — THE VIDEO WAY

Bid for Power — The Video Way, exercise book, OTAVA 83,—

*Bid for Power — The Video Way* has been developed to answer the common cry of language teachers: "It's a good film, but what do we do with it?"

*The Video Way* exploits the excellent social, business, and industrial models presented in the BBC drama serial *Bid for Power*, integrating the video film directly into teaching.

*The Video Way* contains viewing guides for every scene in *Bid for Power*, enabling the students to focus on specific aspects of the multidimensional information that appears on screen.

*The Video Way* promotes the active involvement of the students in the events of the story, triggering off analyses, comments, speculations, discussions, and further communicative practice.

*The Video Way* highlights the language functions portrayed in *Bid for Power*, guiding the students towards the reproduction of appropriate language in social, business, and industrial situations.

*The Video Way* invites the students to interpret nonverbal signals and their contribution to communication.

*The Video Way* increases the student's awareness of the cross-cultural dimension within the world of international business.

*The Video Way* encourages the students to discover how language, behaviour, strategy and tactics, differing cultural background, etc. can affect success in various business activities.

Used chronologically, scene by scene, *The Video Way* is an enjoyable, stimulating, and rewarding experience for students, maintaining their interest throughout thirteen episodes. It has been extensively tested at intermediate and advanced levels, and it has proved to be a highly successful approach.

For further information please contact your local book store or the OTAVA Schools Division, phone 90-19961, Uudenmaankatu 10, 00120 HELSINKI.

# BID FOR POWER — BBC English-teaching

**Bid for Power, the video course**, is an intermediate course of English for commerce and industry. It is aimed at business people who need to develop English skills for negotiating with other English speakers and representing their firms in English-speaking environments throughout the world.

**Material/BBC**

- Video serial in thirteen quarter-hour episodes
 

VHS	2950,—
Beta	2950,—
U-matic	4500,—
- Students' coursebook 79,—
- Teachers' manual 87,—



ENGLISH TEACHING FORUM

Available through Academic Bookstore in 1988

ENGLISH TEACHING FORUM, the quarterly publication for the teacher of English outside the United States, will be available through the Academic Bookstore beginning in 1988. Edited by the English Teaching Office of the United States Information Agency, this professional publication contains information and ideas contributed by English teaching specialists from around the world. Subscriptions for the four 1988 editions can be obtained by writing Akateeminen Kirjakauppa, Lehtiryhmä, PL 128, 00101 Helsinki, or by telephoning 90-1214430. Cost for the annual subscription will be 40FIM.



SEMINAIRE : SEPTEMBRE 1987

Enseignement du Français-Langue de spécialité,  
applications concrètes

Le Bureau d'Action Linguistique et le Centre de langues des Universités organisent, du 1er au 4 septembre 1987 à l'Ecole Supérieure des Sciences Economiques et Commerciales de Helsinki (Helsingin kaupakorkeakoulu) un stage de formation continue destiné aux enseignants de français langue de spécialité.

La participation au séminaire est gratuite. Une circulaire avec le programme détaillé sera envoyée aux inscrits fin août.

## "Enseignement du Français-Langue de spécialité, applications concrètes"

## PROGRAMME PROVISOIRE :

Mardi 1<sup>er</sup> septembre

10h00-10h15 J-P DEPEE Centre de Langues des Universités : Introduction  
 F. VAIVIO Directeur adjoint de HKKK  
 P. CARPENTIER Conseiller scientifique et culturel } : Bienvenue

10h15-11h45 M. DAROT exposé sur l'apport de l'analyse du discours à la méthodologie du Français-Langue étrangère.

Déjeuner

13h30-15h00 M. DAROT atelier sur l'exploitation des textes de spécialité.

15h00-17h00 Café offert par HKKK discussion, échanges avec M. DAROT.

Mercredi 2 septembre

9h00-9h45 ... communication

10h00-11h45 J-P DEPEE atelier sur la réalisation de matériel pour la compréhension orale.

Déjeuner

13h30-15h00 M. DAROT atelier (suite)

Pause café

15h30-17h00 M. DAROT atelier (suite)

18h00 Apéritif offert par le B.A.L.

Jeudi 3 septembre

9h00-10h00 Y. GAMBIER communication sur la compréhension et la production en langue étrangère (langue de spécialité).

10h15-12h00 A. PAPART atelier sur l'exploitation de documents authentiques (vidéo et écrit).

Déjeuner

13h30-15h00 M. DAROT atelier sur les relations du Fr-LSP et du français général.

pause café

15h30-17h00 S. THEIR exposé sur l'apprentissage global.

Vendredi 4 septembre

9h00-10h45 Fr. GIRARD atelier ...

10h45-12h00 Mise en commun, discussion, perspectives.

=====

## ENGLISH SUMMARY

In the Editorial, Minna-Riitta Pöyhönen discusses her work as an editor of the Language Centre News and Finlance. Her duties also include the dissemination of information between the Language Centre for Finnish Universities and the other language centres, and participation in the arrangements of seminars and meetings. Mrs Pöyhönen wants to remind you that the Language Centre News is an open forum of discussion for all language centre teachers: opinions, articles, book reviews, and conference reports are welcome and will be published in the monthly issue provided they reach her by the 1st of the month in question.

Some changes have taken place in the staff of the LCFU during the summer: Sinikka Koponen will be on a leave of absence until 31.5.1988 and Hartmut Schröder until 31.7.1988. The audio and video tape service will be run by Maija Tumpila (tel. 292 886) and Markku Helin (292 879). In matters concerning German you can contact Sabine Ylönen (291 419) or Liisa Löfman (292 880). Maisa Martin (292 889) will take care of matters concerning Finnish for foreigners and written communication, and Minna-Riitta Pöyhönen (292 877) information service and Finnish oral communication.

Maisa Martin from the language centre of Jyväskylä University reports on the meeting of the teachers of Finnish written communication held in Jyväskylä 14. - 15.5.1987. As this was the first meeting of its kind, teachers from different language centres introduced the state written communication instruction which varies considerably in different universities. The objectives and content of teaching were also discussed as well the range of academic writing skills to be taught on the courses. On Friday, talks were given by Paula Sajavaara on the principles of process writing and by Sauli Takala on the evaluation of writing. The participants felt that the meeting had been very successful and expressed a wish that a similar meeting should be arranged as soon as possible as many an important issue was only touched upon in passing.

Annikki Koskensalo from the Tampere Normal School reports on the Third International Symposium on Language Acquisition, Language Contacts and Language Conflicts held in Hamburg 21. - 23.5.1987. The organizer and hostess of the symposium was Professor Els Oksaar who had called together linguists from the Netherlands, Belgium, Japan, Finland, Sweden and the BRD. The talks given at the symposium covered a wide range of topics, both theoretical and empirical, with main emphasis on social psychological problems in language acquisition and on intercultural influences between



Languages. The 20th anniversary of the Department of General Linguistics at the University of Hamburg was celebrated during the symposium. The department was founded by Professor Oksaar in 1967. The event was commemorated by a public colloquium on multilingualism and cross-cultural interaction.

Liisa Löfman, Tuija Nikko and Helena Valtanen from the Language Centre for Finnish Universities report on the 6th European Symposium on LSP held in Vaasa 3.- 7.8.1987. Some 180 linguists and language teachers attended the symposium the programme of which included eight plenary lectures and thirteen paper sessions. The papers presented covered a wide range of topics from computer linguistics and language planning to discourse analysis, LSP didactics and the study of terminology. Some of the papers were pure by theoretical, even philosophical, but research in progress and teaching experiments were also introduced. The symposium was organized by the Department of Languages at the University of Vaasa, and Professor Christer Laurén deserves special thanks for arranging such an important international event in Finland.

Maisa Martin, who has been appointed as researcher in the Finnish language at the Language Centre for Finnish Universities, discusses her work and plans for the future. Her main fields of work will include the teaching of Finnish for foreigners and the instruction of Finnish written communication. Mrs Martin has taught Finnish for foreigners in Finland and Canada for 14 years. According to her, the main problems on this area are the lack of suitable teaching materials and of specialized teacher training. As to the teaching of written communication, problem areas include organizational matters (timing of courses, large classes, short courses) and course contents: are we to teach grammatical correctness or communication skills? Meetings with other teachers in the field will hopefully help to clarify many of these issues.

Ilmottaudun PUHEVIESTINNÄN PÄIVILLE, jotka pidetään 2. - 3.10.87  
Joensuussa

nimi \_\_\_\_\_

osoite \_\_\_\_\_

Pidän alustuksen aiheesta \_\_\_\_\_

Osallistun teatteriesitykseen (57 mk)

Osallistun iltapalaan (55 mk)

Osallistumismaksu 100 mk peritään ilmoittautumisen jälkeen lähetettävällä  
pankkisiirtolomakkeella.

Ilmoittautumiset pyydämme toimittamaan 15.9.1987 mennessä

Pirjo Valokorpi  
Joensuun yliopisto  
PL 111  
80101 JOENSUU

Tiedusteluihin vastaavat myös

Anna-Liisa Alanko puh. (973) 262 11-256

Riitta Sabour puh. 262 11-144

Pirjo Valokorpi puh. 262 11-147

ANMELDEFORMULAR

Hiermit melde ich mich zum "Weiterbildungsseminar für Lektoren mit fachbezogenem Deutschunterricht am 23. und 24. Oktober 1987 in Helsinki" an.

.....  
Name Vorname

.....  
Anschrift der Dienststelle

.....

.....  
Telefon

.....  
Privatanschrift

.....  
Telefon

Teilnahmegebühren werden nicht erhoben.  
Wir bitten die Teilnehmer, sich selbst um die Übernachtung zu bemühen.

Die Anmeldungen senden Sie bitte bis zum 9. 10. 1987 an:  
Korkeakoulujen kielikeskus, Postanschrift (s. u.) oder an das  
Deutschlektorat beim DDR-Kulturzentrum.

Weitere Informationen erhalten Sie beim ZSI (Tel. 941-291419/292885)  
und beim Deutschlektorat des DDR-Kulturzentrums (Tel. 90-737920).

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1986 - 31.12.1987

Varsinaiset jäsenet

Lehtori Mirja Attila  
Helsingin yliopiston kielikeskus

Lehtori Helinä Koivisto  
Tampereen yliopiston kielikeskus

Prof. Christer Laurén  
Vaasan korkeakoulu  
Ruotsin kielen laitos

Prof. Jaakko Lehtonen  
Jyväskylän yliopisto  
Viestintätieteiden laitos

Johtaja Pirkko Lehtinen  
Oulun yliopiston kielikeskus

Yrittäjä Leena Pirilä  
Opetusministeriö

Prof. Kari Sajavaara  
Jyväskylän yliopisto  
Englannin kielen laitos

Tutkija Sinikka Koponen  
Korkeakoulujen kielikeskus

Johtaja Liisa Löfman  
Korkeakoulujen kielikeskus

Varajäsenet

Johtaja Marja Bendel  
Tampereen teknillisen korkeakoulun  
kielikeskus

Assistentti Liisa Aaltonen  
Turun yliopiston kielikeskus

Språktjänstens föreståndare  
Hans Nordström  
Åbo Akademiens Språktjänst

Dosentti Matti Leino  
Jyväskylän yliopisto  
Viestintätieteiden laitos

Lehtori Hilkka Stotesbury  
Joensuun yliopiston kielikeskus

Suunnittelija Leena Luhtanen  
Opetusministeriö

Apul.prof. Tapio Vaherva  
Jyväskylän yliopisto  
Kasvatustieteiden laitos

Tutkija Eva May  
Korkeakoulujen kielikeskus